

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
“КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ імені ІГОРЯ
СІКОРСЬКОГО”

КАФЕДРА ТЕОРІЇ, ПРАКТИКИ ТА ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ
МОВИ

КУРСОВА РОБОТА з

дисципліни

“ПРАКТИЧНИЙ КУРС ПЕРЕКЛАДУ ”

на тему: **Функціонування неологізмів в англомовних засобах масової комунікацій та особливості їх перекладу на українську мову.**

Студентки 4 курсу

групи ЛА_301

спеціальності 035 “Філологія”

Москаленко Єлизавети Вікторівни

Науковий керівник –

старший викладач кафедри ТППАМ Усик Г.М.

Кількість балів:_____Оцінка _____

Члени комісії

(підпис)

(вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

(підпис)

(вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

(підпис)

(вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ НЕОЛОГІЗМІВ У ПЕРЕКЛАДАЦЬКОМУ АСПЕКТІ	6
1.1. Поняття неологізму та характеристика його утворення	6
1.2. Роль і особливості використання неологізмів у мові сучасних ЗМІ	9
1.3. Способи перекладу неологізмів як мовної одиниці	12
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПЕРЕКЛАДУ НЕОЛОГІЗМІВ В ЗМІ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ	17
2.1. Структурно-семантична специфіка англомовних неологізмів в ЗМІ	17
2.2. Лексичні особливості перекладу неологізмів англомовних засобів масової комунікації на українську мову	23
ВИСНОВКИ	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	33
ДОДАТКИ	36
Додаток А. _Функціонування неологізмів у англомовних текстах ЗМІ та способи їх перекладу на українську мову	36
Додаток Б. Відсоткове співвідношення використання лексичних трансформацій при перекладі неологізмів на українську мову	41

ВСТУП

У сучасному світі засоби масової комунікації відіграють важливу роль у формуванні та поширенні інформації. З розвитком цифрових технологій та глобалізацією засобів масової інформації зросла потреба в ефективному сприйнятті та розумінні інформації різних культур та мовних середовищ. Одним із ключових аспектів комунікації у міжнародному середовищі є адаптація мови та лексики до специфіки аудиторії. В рамках цього контексту, роль неологізмів, або новотворів, в англomовних ЗМІ стає надзвичайно актуальною. Нові поняття, терміни та технічні терміни постійно з'являються у масових ЗМІ, що створює потребу в їхньому адекватному перекладі та розумінні в українській мові.

Одним із ключових аспектів цього явища є поширення неологізмів, які виражають нові ідеї, концепції та технології. У рамках даної роботи досліджується функціонування неологізмів у англomовних засобах масової комунікації та особливості їх перекладу на українську мову.

Актуальність дослідження. У сучасному інформаційному суспільстві, де важливим є швидке та ефективне сприйняття інформації, розуміння феномену неологізмів та їх переклад на українську мову є актуальним завданням. Це стосується не лише мовознавчої спільноти, а й журналістів, перекладачів та всіх, хто працює в сфері масової комунікації.

Метою даного дослідження є аналіз функціонування неологізмів у англomовних засобах масової комунікації та виявлення особливостей їх перекладу на українську мову. Головною метою є розкриття стратегій перекладу та методів адаптації нових лексичних одиниць для забезпечення максимального розуміння та ефективної комунікації з аудиторією в українському контексті.

Відповідно до мети дослідження, в ході роботи нами було вирішено наступні **завдання**:

- визначити поняття неологізму у лінгвістиці;
- охарактеризувати роль неологізмів у мові сучасних ЗМІ;
- розмежувати способи перекладу неологізмів;

- проаналізувати структурно-семантичну специфіку англомовних неологізмів в ЗМІ;
- дослідити лексичні особливості перекладу неологізмів англомовних ЗМІ на українську мову.

Об'єктом дослідження є неологізми у англомовних засобах масової комунікації.

Предметом дослідження є процеси функціонування та перекладу неологізмів на українську мову.

У даній роботі використовуються різноманітні **методи** аналізу та порівняльного аналізу літературних джерел з метою вивчення теоретичних основ неологізмів та їх перекладу. Також використовуються методи опису та узагальнення наукової інформації для аналізу фактичних прикладів перекладу неологізмів у різних масових ЗМІ.

Наукова новизна дослідження. Дослідження функціонування неологізмів у англомовних ЗМІ та їх перекладу на українську мову є актуальним та інноваційним підходом у лінгвістичному аналізі. Попередні дослідження в цій області здебільшого обмежувалися вивченням лексичних одиниць в ізольованому контексті, тоді як ця робота ставить за мету розглянути неологізми у широкому спектрі масових ЗМІ, що дозволяє отримати більш повне уявлення про їхнє функціонування та сприйняття в українському суспільстві.

Теоретична значимість дослідження полягає аналізі функціонування неологізмів у масових ЗМІ, що дозволяє розкрити закономірності їх появи, розповсюдження та сприйняття аудиторією. Це сприяє розширенню розуміння механізмів мовної комунікації та взаємодії між різними мовними середовищами. Крім того, аналіз стратегій перекладу неологізмів розширює нашу уяву про можливість адаптації нових лексичних одиниць у різних культурних контекстах та сприяє розвитку методології перекладознавства.

Практична значимість дослідження виявляється у його потенційній здатності до застосування в перекладацькій та журналістській практиці.

Розкриття особливостей перекладу неологізмів допомагає професійним перекладачам ефективніше адаптувати нові терміни та поняття для українського читача або глядача. Крім того, для журналістів це дослідження може стати важливим джерелом відомостей щодо стратегій використання нових слів та термінів у масових ЗМІ, що дозволить їм краще розуміти та адаптувати своє мовлення до потреб аудиторії.

Структура роботи. Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг роботи – 41 сторінка (31 сторінок – основний текст). Список використаних джерел складає 33 позицію.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ НЕОЛОГІЗМІВ У ПЕРЕКЛАДАЦЬКОМУ АСПЕКТІ

1.1. Поняття неологізму та характеристика його утворення

У сучасному мовознавстві та літературознавстві однією з ключових тем є дослідження нових слів, які з'являються в мові. Це своєрідний феномен, який відображає живий процес розвитку мови та суспільства в цілому. Одне з основних понять, пов'язаних із цим явищем, - неологізм. Це поняття викликає неабиякий інтерес серед мовознавців та дослідників культури через його складність і багатогранність.

Вивчення неологізмів з культурної точки зору дає найкраще розуміння нашого світу. Поява нових слів дозволяє нам спостерігати, як розвивається світ, у якому напрямі він рухається та яка його мета. Відмова від прийняття неологізмів рівнозначна інакодумству від поступливості до вдосконалення всього сектора бізнесу, включаючи обчислювальну техніку та науку. Жодна нова наука неможлива без неологізмів чи нових інтерпретацій незрозумілих лексем, що описують і пояснюють реальність новими способами.

Неологізми набули безлічі різних визначень. У словниках неологізм зазвичай визначається як «нове слово або нове значення для добре відомого слова». Щоб бути більш конкретним, Пітер Ньюмарк визначає неологізми, як «нові лексичні або існуючі одиниці, що знов з'явилися, які набувають нового сенсу» [22].

Згідно з Оксфордським словником англійської мови неологізм - це «нещодавно придумане слово або вираз, яке знаходиться в процесі входження в загальне вживання, але ще не прийнято у звичний мову». Неологізми часто безпосередньо відносяться до конкретної людини, публікації, періоду чи події [17]. Термін неологізм використовується у лінгвістиці, але його можна зустріти й у інших науках. І якщо взяти якусь науку, можна побачити, що вони відбивають суть поняття, оскільки «завжди є щось нове». Можна створити нове

визначення, використовуючи все перераховані вище. Це визначення може бути таким: неологізм – це слово, термін або фраза, які були створені нещодавно (або придумані) часто для застосування до нових понять, для узагальнення понять, що існували раніше, або для того, щоб стара термінологія звучала більш сучасно.

Неологізми особливо корисні для позначення винаходів, нових явищ або старих понять, які набули нового культурного контексту. У цьому дослідженні ми будемо дотримуватися цього визначення, оскільки воно, очевидно, включає усі основні характерні ознаки неологізмів.

Неологізми, слова або словосполучення, що відтворюють нову реальність, недавно з'явилися в мові і ще мають відтінок новизни та оригінальності. Ці лексичні одиниці не входять до активного словникового запасу мови. Щороку у розвинених мовах з'являється велика кількість неологізмів, особливо у англійській мові, де «неологічний бум» є помітним явищем [1]. Сутність неологізму полягає у його абсолютній новизні для більшості мовців. Однак цей стан новизни зазвичай є тимчасовим, оскільки слово швидко набуває активного вживання та поступово вплітається у загальновживаний лексикон мови.

Розглядаючи семантику неологізмів, слід врахувати їхню специфіку утворення та вживання. Вони можуть виникати внаслідок розвитку технологій, суспільних трансформацій або культурних змін. Такий різноманітний процес утворення неологізмів відображає динаміку мовної еволюції та адаптації до сучасних реалій [5]. Неоднозначність визначення терміна «неологізм» можна пояснити різницею критеріїв щодо його характеристики. Проблема у тому, що кожен лінгвіст висуває ті критерії, які задовольняють можливості його цільової установки. Саме тому й виникають різні інтерпретації та погляди на проблему неологізмів.

Відповідно до свого утворення та структури, неологізми можуть мати різні варіанти формування. Найбільш типові методи створення неологізмів включають словотворення, а саме словоскладання, афіксацію, конверсію, скорочення, а також запозичення з інших мов. Словоскладання передбачає

об'єднання двох або більше основ для утворення нового слова. У випадку англійської мови, складні слова часто формуються шляхом поєднання двох основ, наприклад: "read-in" - змагання читців, "recite-in" - конкурс декламаторів, "swim-in" - змагання з плавання, "lobby-in" - конференція з політичних питань [3].

Інший метод утворення неологізмів - афіксація, що передбачає створення нових слів за допомогою суфіксів та префіксів. Часто афікси, які не використовуються в інших стилях мови, знаходять нове застосування. У багатьох випадках такі афікси отримують нові значення, які раніше були їм невластиві. Наприклад, англосаксонський суфікс "-ship", який раніше вживався для утворення абстрактних іменників зі значенням стану чи становища, тепер у газетній лексиці може утворювати абстрактні іменники зі значенням якості чи ознаки, як у словах "brinkmanship" - балансування на межі війни, "craftsmanship" - мистецтво на маси [24].

Чимало нових слів виникає через процес конверсії, що полягає у переході слова з однієї граматичної категорії до іншої, що призводить до утворення нового слова без зміни його початкової форми. Здебільшого, це стосується дієслів, які формуються від іменників, або іменників, що виникають від дієслів. Слід зазначити, що у такому новоствореному слові часто розвиваються нові значення, що віддалено пов'язані зі словом-основою. Наприклад, у парі "to hit" – "a hit" можна помітити цікавий еволюційний шлях значення у самому іменнику. В результаті численних мовних трансформацій значення "a hit" розширилося на успіх або об'єкт, який має успіх. Подібні зміни можна відзначити й у наступних прикладах: "print" – "a print"; у іменнику "print" з'явилося значення тиражу, тобто загальної кількості надрукованих екземплярів [1].

Ще одним способом створення нових слів є скорочення. Тут виділяють чотири основних види: аббревіатури, акроніми, усічення та злиття (зрощення). Особливістю усічень є їхня стилістична специфіка, і, відповідно, їх вживання переважно в рамках розмовної мови. Цей тип словоутворення є характерним

для різних видів сленгу (шкільного, газетного, спортивного): "sis" – "sister" – "сестра"; "doc" – "doctor" – "лікар"; "telly" – "television" – "телевізор"[3].

Серед скорочень важливе місце займають аббревіатури та акроніми. Часто аббревіації використовуються для технічних термінів, назв груп і організацій. Наприклад, *VCR* – це скорочення від *video-cassette recorder*, а *PC* означає *персональний комп'ютер*.

Ще одним способом утворення нових слів у англійській мові є злиття - процес складання одного слова з двох усічених. Це відбувається через накладання фонем з кінця двох слів. Наприклад, слово "faction" утворене від "fact" і "fiction" і означає художню літературу, в основі якої лежать документальні факти. Інший приклад - "Amerasian", яке складається з "American" і "Asian" і має значення людини американсько-азіатського походження [5].

Отже, за своєю суттю неологізми представляють собою нові слова або нові значення для вже існуючих слів. Утворення неологізмів може відбуватися різними способами, включаючи словотвори та запозичення з інших мов. Цей процес є важливим елементом словотворчості та сприяє розширенню лексичного складу мови. Розуміння структури та способів утворення неологізмів дозволяє отримати глибше уявлення про їх роль у мовній системі.

1.2. Роль і особливості використання неологізмів у мові сучасних ЗМІ

Сучасний розвиток мови диктує нам нові умови: в усній і письмовій мові все частіше з'являються неологізми, і в цьому відношенні публіцистичні тексти не виняток. Журналісти у своїх текстах нерідко вдаються до використання нових слів, які мають більшу смислову ємність і образність у порівнянні з відомими лексичними одиницями.

У сфері масової інформації неологізми відіграють ту ж роль, що й у мові загалом. Вони служать для опису нових явищ, предметів та подій, які постійно з'являються у суспільстві.

За висновками вчених, виникнення нових слів пов'язане з різноманітністю тематик, які освітлюються в журналістських матеріалах. Це один із екстралінгвістичних чинників, що впливають на мовний розвиток [8].

До основних причин вживання нових слів у сучасних ЗМІ, сучасні вчені відносять:

1. Підвищення інформативності текстів. Багато нових слів позначають сфери, для яких ще не встановлено чіткої термінології.
2. Потреба у розрізненні вузькоспеціалізованих понять.
3. Використання стійкої термінології в міжнародному спілкуванні.
4. Дотримання "мовної моди", коли іноземні слова вживаються для створення престижу та враження новизни в тексті [14].

Більшість неологізмів у сучасних ЗМІ є лексичними, хоча не виключені й семантичні неологізми. Значна частина нових слів є запозиченнями з англійської мови. У багатьох країнах англійська виступає мовою міжнародного спілкування.

За словами С.І. Потапенка, сучасна реальність представляє собою "етап проникнення англійських слів у українську мову", що супроводжується утворенням нових слів на основі запозичених лексем [16]. Цей процес вважається характерною тенденцією в мовному розвитку. Важливо відзначити, що багато англійських запозичень розширюють свою лексичну базу за допомогою деривативів, що сприяє їхньому закріпленню в мові.

Словотвірна практика у ЗМІ дозволяє формувати різноманітні типи неологізмів, які, з одного боку, мають просту морфологічну структуру, а з іншого боку, варіюються у значенні. Проте багато нових слів, створених ЗМІ, порушують словотвірні норми англійської мови. Вони виникають через порушення морфемних комбінацій та за нестандартними шляхами, що сприяє виявленню системних механізмів створення нових слів та визначенню зв'язків

між їх семантичними характеристиками [16]. Також очевидно оцінна та емоційна забарвленість багатьох новоутворень ЗМІ, що дозволяє виразити суб'єктивне ставлення автора до висловлювання загалом.

У сучасних ЗМІ неологізми відіграють важливу роль, оновлюючи мову та надаючи журналістським текстам актуальності. Вони допомагають авторам уникнути стандартних фраз та шаблонів, роблять текст більш сучасним. Однією з позитивних сторін активного використання нових слів є їх вища смислова насиченість порівняно з уже існуючими словами, а також їхній стилістичний вплив на текст [19].

Проте не завжди використання нових слів є успішним. Іноді вони вживаються в тексті для дотримання "мовної" моди, а це може негативно позначитися на зрозумілості та прийнятті тексту. Важливо розуміти, що нові слова у текстах ЗМІ повинні бути не лише маркером моди, але й слугувати засобом мовної гри, яка, безумовно, має своє місце у сучасному журналістському мовленні.

В аналізі теків сучасних медіа можна спостерігати, що нові слова не завжди мають позитивний вплив на текст. Часто вони перевантажують мову, роблячи її неприродною та спрощеною. У цьому контексті варто відзначити, що якщо в мові вже існує слово, яке має той самий зміст, є доцільніше його використовувати, ніж запозичувати нові терміни.

Часте вживання неологізмів часто призводить до порушення взаєморозуміння між автором і читачем, що може бути розглянуто як форма мовної агресії, особливо в міжособистісній та масовій комунікації. Проблема комунікації у цьому випадку полягає у відсутності можливості миттєвого зворотного зв'язку, який є звичайним при безпосередньому спілкуванні.

Тексти масових ЗМІ часто стають неоднорідними стилістично, виявляючи відмову від загальноприйнятих засобів вираження сенсу. Це може призвести до збільшення комунікативної відстані між відправником та одержувачем інформації, оскільки тонкощі використання іншомовних слів можуть не бути зрозумілими адресатові [17]. Дослідники вбачають у порушенні загального

мовного простору прояв мовної агресивності адресата. Це, зокрема, стосується використання лексики з обмеженою сферою вживання, включаючи нові або малопоширені терміни, які ускладнюють розуміння текстів.

Таким чином, вивчення ролі неологізмів у сучасних ЗМІ відкриває широкі можливості для розуміння мовних та культурних тенденцій у сучасному суспільстві. Проте, необхідно бути обережними у використанні неологізмів, оскільки їх надмірне застосування може призвести до втрати зв'язку з аудиторією та ускладнити процес сприйняття тексту.

1.3. Способи перекладу неологізмів як мовної одиниці

Поява нових слів і термінів у мові є невід'ємною складовою лінгвістичної динаміки, що визначається широким спектром факторів, від технологічного прогресу до соціокультурних змін. У зв'язку з цим, переклад неологізмів відіграє важливу роль у забезпеченні точності та зрозумілості мовної комунікації між мовами. В даному розділі буде розглянуто різноманітні підходи та техніки перекладу неологізмів, а також їхній вплив на сприйняття та адаптацію нових термінів у приймаючій мові. Розуміння цих аспектів допоможе краще оцінити важливість адекватного перекладу неологізмів у контексті міжмовної комунікації та культурного обміну.

Переклад неологізмів передбачає їх переосмислення та вираження іншою мовою, часто шляхом пояснень. У випадках, коли відсутній прямий еквівалент суспільно-політичного явища, можна описати або передати його фонетичну або орфографічну форму.

Основні методи перекладу неологізмів включають транскрипцію, транслітерацію, калькування та описовий переклад [9].

Транскрипція ґрунтується на фонетичному принципі, передаючи звуки англійської назви українськими літерами. Цей метод базується на реальному вимові слова. Наприклад, слова "tribalism" і "superman" перекладаються як

"трайбалізм" і "супермен". Цей метод також застосовується для численних наукових термінів та запозичень, наприклад, "sceptron" - "скептрон" [19].

Транслітерація передбачає переклад графічного образу, тобто літер, і використовується для передачі власних назв, географічних назв, а також специфічних термінів, які вживаються у суспільному житті та матеріальному побуті. Наприклад, *Elliot* транслітерується як *Еліот*, а *Salt Lake City* - як *Солт Лейк Сіті*. Транслітерація також використовується для таких слів, як "фієста", "резюме", "брифінг", "лобі", "холдинг", "тендер" тощо [8].

Для передачі лексики, яка не має відповідностей у мові перекладу, можна використовувати калькування. Цей метод передбачає створення нового слова, словосполучення або складного слова на основі елементів та морфологічних співвідношень, які вже вживаються у мові. Наприклад: "global village" (всесвітнє село), "trial balloon" (пробна куля, зондаж громадської думки), "humanitarian intervention" (гуманітарна інтервенція, тобто втручання гуманітарних організацій у внутрішні справи окремих країн у разі серйозних порушень прав людини або крайньої потреби в гуманітарній допомозі) [8].

Цікавим є той факт, що немає такого слова, яке було б неможливо перекласти іншомовною мовою за допомогою описового перекладу. Вибір методу перекладу залежить від ситуації. Наприклад, фраза "*Computer Crime. The final subsection explains 12 technical methods used to perpetrate computer-related crime*" містить терміни, які можна важко передати описово. Тому їх найкраще транскрибувати (з елементами транслітерації) та калькувати. Наприклад, "data-did-dling" може бути передано як "несанкціонована зміна даних до або під час їх введення в комп'ютер", "Trojan horses" - як "таємне введення в чужу програму команд, що дозволяють їй здійснювати незаплановані функції при збереженні здатності виконувати її звичайні функції", "piggybacking" - як "проникнення в машинний зал або отримання, незаконного доступу до комп'ютера або терміналу з метою скоєння злочинних актів", "data leakage" - як "таємний витік з комп'ютера потрібних даних, замаскованих під звичайні дані, що не викликають сумнівів", "superzapping" - як "несанкціоноване використання

обслуговуючої програми «утиліти» в обхід засобів контролю над доступом до неї з метою модифікації, знищення чи вивідування даних" [3].

Очевидно, що користуватися описовим перекладом незручно і перекладачеві довелося б до мінімуму скоротити переклад-пояснення, даючи лише частину опису. Найрозумніше ці терміни передати за допомогою транскрибування (з елементами транслітерації) та калькування. (*«В останньому підрозділі описуються 12 технічних методів скоєння комп'ютерних злочинів, у тому числі метод диддлінгу, метод троянського коня, метод суперзепінгу, метод логічних бомб, метод витоку даних та метод піггібекінгу»*) [10].

Запозичення таких термінів, як «діддлінг», «суперзеппінг» і «пігібекінг», легко впишуться в уже освоєну українською мовою модель, подібно до «брифінг», «пресинг», «крекінг» та інших. Щодо висловлювань «троянський кінь» і «витік даних», то вони вже вкорінені в українській мові. Проте варто зауважити, що вираз «логічна бомба» суперечить нормам української мови, тому використання аналогічних термінів, наприклад, «нейтронна бомба», може бути більш доцільним [19].

Тема мовленнєвої моди та її впливу на мову - нескінченна. Модні слова, фрази, висловлювання створюють величезний вплив на розвиток будь-якої мови, можливо, навіть більший, ніж необхідність називати нові явища дійсності. Не можна не погодитися з думкою, що мовна мода – це явище паразитарне і ефемерне, де модні слова можуть зникати, не залишаючи сліду, або перероджуватися у стерті кліше. У всіх цих «звинуваченнях» є частка істини (досить згадати такі модні зараз слова-паразити, як «типу, насправді»), але людина, яка хоче спонсорувати мову і суспільство, не може дозволити собі ними обмежитися.

Щодо перекладача, то він має «стежити за модою» у всіх мовах, з якими працює.

Найчастіше це слова та вирази з числа загальноновживаних:

Relate to - I don't relate to it - це мені нецікаво, я цього не розумію, я з цим не згоден; *pipeline – in the pipeline* – у роботі, на підході; *subtext* – підтекст;

oxymoron - будь-яка внутрішня суперечність, висловлювання чи думка; *deja-vu* – означає: «старе як світ»; *snopes* – амер. безпринципний, нерозбірливий у засобах політичний діяч, підприємець. (*Snopes* – один із героїв У.Фолкнера.), *hat in the ring* –кинутий виклик, оголошення про намір балотуватися на виборах. Вперше цей вислів ужив Ф. Д. Рузвельт, *generation D* - (про нове покоління, що виросло в умовах комп'ютерного буму: вперше з'явилося в *The Baltimore Sun* в 2000 році і з тих пір стало досить часто вживатися як в усному мовленні, так і в пресі, *conventional wisdom* - загальноприйнята думка, *empower* - допомогти, окрилити, вселити надію (*empowerment* - надання можливостей, підвищення ролі, набуття свого місця; *to walk the talk* - слово не горобець, тобто роби так як кажеш; *reinvent* з'явилося в 90-х роках і означає «перебудувати, переосмислити» - *to reinvent government* - переосмислити роль держави, *to reinvent welfare* - перебудувати систему, *to be in denial* - прийшло з психіатрії і означає "відкидати, не бажати сприймати неприємну, негативну інформацію". *Are we in denial?* - Ми не хочемо бачити очевидного? *Been there, done that* - модний вираз, означає "на ці граблі ми вже наступали" [16].

Слово *icon* стало настільки модним в американській журналістиці, що деякі публіцисти вже здійснюють галас. І справді таке, наприклад, речення: *Madonna is a pop icon* – для християн, православних звучить досить дико.

Ось приклад із замітки з журналу *Time*, де йдеться про закриття магазинів дешевого товару компанії «Вулверс», що існували багато десятиліть. *When Woolworth announced it was closing its 400 remaining F. W. Woolworth stores <..> it seemed that another American icon were bew swept aside by cruel winds of change. - <... здавалося, що ще один символ американського способу життя зметено з лиця землі суворим вітром змін.*

Українське «ікона» у переносному значенні вживається, але не так, як англійське слово. Українське «ікона» означає «предмет поклоніння», англійська *icon* – щось на зразок, як зараз модно говорити, «знакової фігури». Цікаве слово *iconoclastic*. Етимологічно воно сягає християнської секти «іконоборців», але багато хто з тих, хто вживає це слово англійською, якщо й знали, то давно забули

про це. An iconoclastic book, наприклад, це книга, в якій порушуються авторитети. У конкретних контекстах можна знайти цікаві переклади, наприклад, «обурювач спокою», або використовувати такі слова, як «сміливий, бунтівний, критично налаштований» [21].

Таким чином, у процесі перекладу поряд із зіставленням різних мовних систем відбувається зіставлення різних культур. Коли у процесі перекладу текст переадресовується іншомовному читачеві, що має інший обсяг фонових знань, необхідно адаптувати вихідний текст, тобто внести певні поправки на соціально-культурні, психологічні та інші різниці між одержувачами вихідного тексту та тексту перекладу.

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПЕРЕКЛАДУ НЕОЛОГІЗМІВ В ЗМІ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

2.1. Структурно-семантична специфіка англомовних неологізмів в ЗМІ

У даній частині нашого дослідження ми ставимо за мету провести аналіз продуктивності виділених нами методів словотвору неологізмів, що використовуються у сфері мас-медіа та їх перекладу. Ми вважаємо релевантним розглянути їх лексичний склад, простежити, наскільки можна, історію появи, і навіть класифікувати за частотністю вживання. Основою нашої практичної бази служать неологізми, використані в різних англомовних друкованих, а також Інтернет-виданнях (наприклад, The Guardian [28], The Times [31], The Sun [32], Daily Mail [25], The Mirror [29], People [26]) останніх років.

У рамках дослідження було проведено аналіз чотирьох семантичних полів, що стосуються лексичного складу мовлення в ЗМІ. Загалом було ідентифіковано 45 неологізмів, які використовуються в мас-медіа. Детальніше, ці неологізми були розподілені за категоріями для подальшого аналізу.

Однак, ми змушені визнати, що даний підхід до аналізу практичного матеріалу не може не викликати деяких суттєвих проблем у зв'язку з вкрай динамічним розвитком лексичного ладу англійської мови та її неоднорідності, а саме: деякі з виділених нами слів уже пройшли етап лексикалізації і навіть можливо, інституалізації, інші знаходяться лише на етапі руху від периферії до центру, а треті, ймовірно, ніколи не увійдуть до активного складу мови, тобто по суті поповнять склад okazionalizmів або потенційних слів. Але зазвичай потрібно кілька десятиліть для того, щоб визначити «шлях» нового слова в мові, що на даному етапі неможливо, внаслідок чого ми визнаємо наявність можливих похибок [17].

Для ідентифікації нового слова під час роботи ми переважно зверталися до електронних словників неологізмів, як, наприклад, Wordspy [34], Reverso

Context [27], Urban Dictionary [33] та інших. Проте, нам довелося зіштовхнутися з деякими випадками незакріплених у словниках неологізмів, де у результаті семантики слова його було визначено відповідно до його семантичних, структурних, стилістичних характеристик і контексту.

У цій частині нашого дослідження буде проведено семантичний аналіз неологізмів на базі зібраного практичного матеріалу з метою виявлення поточних тенденцій неологізмів у мас-медіа. Для виконання представленої вище мети були виділені основні тематичні категорії, представлені в ЗМІ: "People and Society" ("Люди та суспільство"); "IT" ("Інформаційні технології"); "TV, music and newspapers" ("Телебачення, музика та газети"); "Ecology" ("Екологія").

Тематична категорія "IT" ("Інформаційні технології"), в якій було проаналізовано 20 неологізмів, широко представлена у сфері мас-медіа, дозволяє, на наш погляд, виділити такі підкатегорії:

- Найменування технології або гаджета як таких (заснований на архісемах "пристрій", "технологія" або "сайт" (залежно від різновиду). Ця група представлена великим списком неологізмів останніх років. Вона включає найменування різних пристроїв: *blockchain*, *IoT*, *Big Data*, *drone*, *E-reader*, *3D printer*, *cyberbullying* etc. Як правило, неологізми даної підкатегорії, маючи первинне ставлення до науки, мають лише денотативне значення, конотація ж їх нейтральна.

Диференціальні семи будуть індивідуальними, залежно від технічних особливостей представленого об'єкта.

- Найменування людини або групи людей, які користуються даними технологічними новинками (архісема "користувач", "що використовує технічний пристрій чи технологію"). Таким неологізмами можна назвати *tech-savvy* - людина, що володіє високим рівнем технологічної грамотності; *geek* - заядлий фанат технологій, любитель новітніх гаджетів та програм; *cybercitizen* - кібергромадянин, активний користувач Інтернету та цифрових технологій; *beta tester* - тестувальник бета-версій програм та веб-сервісів, який надає повідомлення про помилки та пропонує відгуки розробникам і так далі.

- Дії в Інтернеті є дуже поширеною групою, оскільки описують можливості користувача у веб-просторі (загальним значенням буде "вчиняти будь-яку дію в Інтернет-мережі"). До цієї підкатегорії відносяться *blog*, *compute*, *egosurf*, *sofalize*, а також неологізми, що описують дії користувача в соціальній мережі, як, наприклад, *to (de)friend*, *to blacklist* або *to netmeet* (як наслідок зростання популярності та значущості самих соціальних мереж у нашому житті). Причому, конотативне значення буде залежати від характеру дії (*to defriend* ("to cancel from the friends list" - видалити зі списку друзів) або *to blacklist* ("to put someone on list banned or undesirable people") - додати когось у список заборонених або небажаних користувачів).

Дієслова типу *to blog*, *to compute*, стосовно них нейтральні.

Загалом, неологізми, утворені у сфері технологій, на сьогоднішній день дуже численні (завдяки активному розвитку самих технологій), і ми вважаємо, що в майбутньому ця тематична категорія буде значно поповнена.

Також однією з найбільш широко представлених категорій є категорія "Люди та суспільство" з 7 виділеними неологізмами. Основними тематично виділеними підкатегоріями ми виділили:

- Найменування індивіда за характерною для нього поведінкою, звичками та іншими факторами (тобто передбачається присутність архісем "людина", "представник певної соціальної групи"), причому, такі слова, як правило, мають негативне оцінне конотативне значення внаслідок несхвалення смаків або дій людини.

Наприклад, *foodie* - людина, яка захоплена експериментуванням з їжею, вивченням гастрономічних культур та смаків; *fitness freak* - фанат фітнесу, людина, яка занадто захоплена здоровим способом життя та фізичною активністю; *eco-warrior* - екологічний активіст, особа, що активно виступає за охорону навколишнього середовища та бореться з екологічними проблемами; *political junkie* - політичний наркоман, людина, яка є страстію залучена до політики та слідує за всіма політичними подіями та процесами.

- Найменування дій, що виконуються індивідом у суспільстві чи стосовно оточуючих. Наприклад, *to drink-drive* (відповідно до дефініції "to operate a vehicle while one's blood alcohol content is above the legal limit set by statute" - керувати транспортним засобом у стані, коли вміст алкоголю в крові перевищує обмеження, встановлене законом).

Однак, більш часті випадки вчинення певної дії саме стосовно інших людей. Наприклад, *greenwash* (smb) ("to make people believe that you are doing more to protect the environment than it really is" - змусити інших повірити в те, що ви робите більше для захисту навколишнього середовища, ніж насправді).

Неологізм *to applepick* ("to steal an Apple phone from smb" - вкрасти у когось телефон фірми Apple) заснований на семантичних компонентах "красти", "вчинити злочин", "протизаконне діяння", і т.д. Неважко помітити, що ми знову взаємодіємо з присутністю негативного оцінювального компонента у зв'язку з неправильною, з погляду моралі, безпеки чи встановлених державою регулюючих правил поведінкою.

Такими є найбільш поширені тенденції семантичних характеристик неологізмів, що відповідають темі "Люди та суспільство".

Цілком іншу сферу суспільного життя представляє тематична категорія "TV, music and newspapers" ("Телебачення, музика та газети") – 6 неологізмів. Серед найбільш яскраво представлених тематичних підкатегорій було виділено:

- Найменування передачі, фільму чи іншого медійного продукту шляхом визначення його жанру чи характерних рис. Варто особливо відзначити популярність і поширеність найменувань телевізійного контенту під час опори з його жанр чи, як свідчить практика, змішання жанрів (архісема " фільм, заснований на змішуванні жанрів"). Наочним прикладом можуть бути нейтральні *dramedy* ("dramatic comedy" - драматична комедія) чи *romcom* ("romantic comedy" - романтична комедія). Неологізм *warmedy* ("a comedy with a family-oriented content" - добра комедія для перегляду всією сім'єю), на відміну від *dramedy* і *romcom* означає не просто змішання жанрів фільму, а й несе в собі певний коннотативний "заряд", а саме, позитивне, яскраво виражене емоційне

ставлення, відображене в компоненті "warm" (що означає "теплий", "затишний", асоціативно зв'язується з сімейним затишком).

Протилежний випадок представляє неологізм *docusoap*, що також володіє архісемою "фільм, заснований на змішуванні жанрів", але означає "телевізійний документальний серіал, в якому життя людей" представлена у стилі мильної опери. Безсумнівно, даний неологізм, як і чітко виражено й у дефініції через компонент "in soap-opera style " й у самому слові *docusoap*, " запозичує " критичне коннотативне ставлення від оригінального "soap opera" ("мильна опера"). Як правило, люди глузливо, зневажливо ставляться до фільмів цього жанру внаслідок їхнього неглибокого змісту, відповідно, це ставлення зберігається і в аналізованому неологізмі.

- Найменування представників медійної сфери також відіграє не останню роль утворення неологізмів. Яскравим прикладом "представника журналістики" є неологізм *rumorazzi*, заснований на контамінації слів "rumour" і "paparazzi". Дослівно він означає "column writers, whose articles are mostly based on gossips about famous people", тобто. "письменники колонок (наприклад, у таблоїдах), чії статті здебільшого присвячені чуткам про знаменитостей". Одним з прикладів неологізму для найменування представників медійної сфери також може бути "medialite". Цей термін може використовуватися для опису журналістів, редакторів, ведучих, а також будь-яких осіб, що активно працюють у сфері масової інформації та медіа.

- Найменування процесів, представлених чи утворених медійною сферою, і навіть їх результат. Ця група представлена у значно меншому обсязі у межах даної тематики. Проте нами буде розглянуто кілька наочних прикладів цієї підкатегорії. Отже, найбільш популярні неологізми з архісемою "найменування процесу, утвореного медійною сферою". Прикладом може служити неологізм *infoganda*, що визначається як "a process of designing a fake or misleading news story in order to further a hidden agenda" - невідповідні дійсності, що вводять в оману новини, придумані для того, щоб реалізувати якийсь прихований намір.

Загалом випадків неологізмів, що використовуються в рамках даної тематичної категорії, всього 6, але вони відрізняються активно вираженою конотацією та яскравою образністю, завдяки чому легко сприймаються і запам'ятовуються, а отже, прокладають собі шлях до лексикалізації та інституалізації в мові.

Нами була розглянута семантична сфера "Екологія" з метою виявлення наявності неологізмів в цьому контексті. У цій сфері бути присутні різні категорії неологізмів у кількості 12 слів та словосполучень, зокрема:

- Назви нових технологій та методів, спрямованих на збереження навколишнього середовища, наприклад, "green tech" (зелена технологія), "carbon offsetting" (компенсація викидів вуглецю), "renewable energy" (відновлювальна енергія).
- Терміни, пов'язані з охороною природи та біорізноманіттям, наприклад, "biodiversity hotspots" (місця біорізноманіття), "sustainable development" (стале розвиток), "ecosystem restoration" (відновлення екосистем).
- Назви нових екологічних рухів або ініціатив, таких як "zero waste" (нульове сміття), "plastic-free" (безпластиковий), "environmental activism" (екологічний активізм).
- Терміни, що характеризують проблеми та виклики, пов'язані з екологією, наприклад, "climate crisis" (кліматична криза), "deforestation" (знищення лісів), "pollution" (забруднення).

У результаті нашого дослідження ми встановили, що категорія "IT" має значну роль у сучасній медійній сфері, вона охоплює найменування технологій, гаджетів, а також користувачів цих технологій. Категорія "People and Society" також є важливою, оскільки включає найменування індивідів за їх характеристиками та поведінкою, а також дій, які вони виконують у суспільстві.

У рамках нашого дослідження ми також проаналізували дві семантичні групи неологізмів: "Телебачення, музика та газети" і "Екологія". Кожна з цих груп відображає важливі аспекти сучасного суспільного життя та має значний вплив на мовний лад та способи сприйняття інформації.

Таким чином, наш аналіз показав, що структурно-семантична специфіка англомовних неологізмів у ЗМІ є важливим аспектом медійної комунікації, а їх переклад вимагає уважності та адекватності з метою забезпечення точності та зрозумілості мовної комунікації.

Наше дослідження підтверджує, що неологізми в медійному просторі мають значний вплив на формування мови та сприйняття інформації громадськістю. Вивчення їхньої структури та поширення є важливим кроком у розумінні сучасних комунікаційних процесів та мовних тенденцій.

2.2. Лексичні особливості перекладу неологізмів англомовних засобів масової комунікації на українську мову

Даний розділ присвячено аналізу лексичних особливостей перекладу англомовних неологізмів, які використовуються у різних засобах масової комунікації. Для цього було проведено дослідження статей, що публікуються в різних англомовних друкованих та Інтернет-виданнях, таких як Daily Mail, People, The Guardian, The Telegraph протягом останніх років.

Аналізу піддались неологізми різних сфер, таких як технології, суспільство, культура, мистецтво та інші, що дозволило виявити особливості їхнього вживання та перекладу на українську мову. Результати цього дослідження сприятимуть кращому розумінню процесів перекладу неологізмів та їхнього впливу на мовну комунікацію в українському суспільстві.

Загалом нами було проаналізовано 25 речень, відібраних з онлайн-видавництва, які містять в своєму складі неологізми, та перекладено їх на українську мову. Серед лексичних трансформацій ми виділили 4, які згадували попередньо у роботі: транскрипція, транслітерація, описовий переклад та калькування.

Найбільш поширеним типом перекладу неологізмів з англійської мови на українську виявилось калькування – 13 випадків. Це пояснюється тим, що калькування дозволяє створити нове слово або фразу в українській мові,

використовуючи вже існуючі лексичні одиниці та морфологічні структури. Такий метод перекладу сприяє збереженню семантичного значення та логічної структури оригінального вислову, що робить комунікацію більш зрозумілою для українськомовних користувачів:

- 1) *The Internet of Things (IoT) is revolutionizing various industries, enabling interconnected devices to communicate and share data [31].* - *Інтернет речей (IoT) революціонізує різні галузі, дозволяючи взаємопов'язаним пристроям спілкуватися та обмінюватися даними.*
- 2) *Big Data analytics help businesses make informed decisions by analyzing large volumes of complex data sets [25].* - *Аналіз Великих Даних допомагає бізнесу приймати обґрунтовані рішення, аналізуючи великі обсяги складних наборів даних.*
- 3) *Political junkies closely follow election campaigns and policy debates, staying informed about the latest developments [28].* - *Фанати політики уважно стежать за виборчими кампаніями та дебатами щодо політики, тримаючись в курсі останніх подій.*
- 4) *Rumorazzi thrive on sensationalized gossip, often spreading unverified information through various media channels [31].* - *Пліткарі-напараці процвітають на сенсаційних чутках, часто поширюючи непідтверджену інформацію через різні медіа-канали.*
- 5) *Cybersecurity experts warn of the increasing threat of ransomware attacks on businesses [28].* - *Експерти з кібербезпеки попереджають про зростаючу загрозу атак розшифрування даних на бізнес.*
- 6) *The rise of cryptocurrency has led to debates about its impact on traditional financial systems [31].* - *Зростання криптовалют спричинило дискусії про їхній вплив на традиційні фінансові системи.*
- 7) *AI technology is being increasingly integrated into various sectors, including healthcare and finance [25].* - *Технологія штучного інтелекту все більше інтегрується у різні сектори, включаючи охорону здоров'я та фінанси.*

- 8) *Many consumers are opting for eco-friendly products to reduce their carbon footprint [26]. - Багато споживачів вибирають екологічно чисті продукти, щоб зменшити свій вуглецевий слід.*
- 9) *The zero-waste movement advocates for minimizing waste generation and promoting recycling [32]. - Рух "нульового відходу" пропонує мінімізацію утворення відходів та сприяє переробці.*
- 10) *Many countries are investing in renewable energy sources to reduce their reliance on fossil fuels [25]. - Багато країн інвестують у відновлювані джерела енергії, щоб зменшити свою залежність від кам'яного вугілля.*
- 11) *Many remote workers are experiencing Zoom fatigue due to the constant video conferencing [31]. - Багато віддалених працівників відчують втому від Zoom через постійні відеоконференції.*
- 12) *Taking a break from screens and technology can be beneficial for mental well-being, a practice known as digital detox [30]. - Відпочинок від екранів і технологій може бути корисним для психічного здоров'я, практика відома як цифровий детокс.*
- 13) *The metaverse is envisioned as a virtual reality space where users can interact in real-time [30]. - Метавсвіт уявляється як віртуальний простір реальності, де користувачі можуть взаємодіяти в реальному часі.*

Багато неологізмів, що були перекладені калькуванням, відносяться до семантичного поля "технології" та "екологія". Це пояснюється активним розвитком цих галузей в сучасному світі, що породжує велику кількість нових термінів та понять, які потребують перекладу для зрозумілості в українському контексті. Калькування дозволяє зберегти концептуальну цілісність та наочність оригінальних термінів, що сприяє їх ефективному використанню та розумінню.

В обраних реченнях калькування використовується як спосіб перекладу неологізмів через наявність в українській мові відповідних термінів, які точно передають сутність оригінальних англійських виразів.

Зазвичай саме неологізми, перекладені шляхом конверсії, закріплюються в мові реципієнта завдяки звичному звучанню та формі, яка є характерною для мови перекладу. Конверсія дозволяє створити нове слово, використовуючи вже існуючі морфологічні чи синтаксичні форми мови. Такий переклад здебільшого непомітний для сприйняття і набуває природності через відчуття звичності для читача або слухача.

Другим за кількістю виявилось використання транскрипції для перекладу неологізмів – 5 речень. Транскрипція полягає в передачі звуків іншої мови за допомогою символів власної або іншої абетки. В деяких випадках транскрибуванням здійснюється передача фонетики та звуконаслідувань іншої мови, щоб українські читачі могли вимовити слово англійською мовою, навіть якщо вони не знайомі з англійським алфавітом. Такий спосіб перекладу дозволяє зберегти звучання оригіналу, але може бути менш зрозумілим для тих, хто не ознайомлений з англійською мовою:

- 1) *3D printers have transformed manufacturing processes, allowing for rapid prototyping and customization [31]. - 3D-принтери перетворили процеси виробництва, дозволяючи швидке створення прототипів та індивідуалізацію.*
- 2) *Cyberbullying remains a pressing issue, with online harassment affecting many vulnerable individuals [29]. - Кібербулінг залишається актуальною проблемою, оскільки онлайн-притиск стосується багатьох вразливих осіб.*
- 3) *Doomscrolling, or endlessly scrolling through negative news online, can have detrimental effects on mental health [25]. - Залишатися в онлайні та безкінечно прокручувати негативні новини, відоме як думсроллінг (doomscrolling), може негативно впливати на психічне здоров'я.*
- 4) *Phubbing, or snubbing someone in favor of a mobile phone, is becoming increasingly common in social settings [32]. - Фабінг, або ігнорування когось на користь мобільного телефону, стає все більш поширеним в соціальних ситуаціях.*

- 5) *Craftivism combines crafting with activism to promote social or political change* [26]. - *Крафтівізм поєднує рукоділля з активізмом для просування соціальних чи політичних змін.*

Транскрипція є вдалим способом перекладу неологізмів з англійської мови на українську, оскільки вона забезпечує наочність та зберігає фонетичну відтворюваність оригінального слова. Це особливо корисно у випадках, коли новий термін або технічний термін не має аналогів або відповідника в українській мові. Такий підхід дозволяє українським читачам легше засвоювати та використовувати ці нові терміни, а також сприяє створенню нових слів, які можуть стати вживаними в майбутньому, збагачуючи українську лексику.

Було проаналізовано 4 випадки описового перекладу неологізмів, де нові терміни перекладалися шляхом опису їх значення або функції. Описовий переклад використовується тоді, коли в українській мові не існує аналогічного поняття або коли потрібно дати точний опис нового терміну для зрозуміння. Цей метод дозволяє передати сенс інноваційного терміну безпосередньо, але може призвести до втрати специфічного значення чи нюансів оригінального терміну:

- 1) *Tech-savvy individuals are quick to adopt and adapt to new technologies, leveraging them for various purposes* [30]. - *Люди, що розуміють технології, швидко усвідомлюють та адаптують нові технології, використовуючи їх для різних цілей.*
- 2) *To blacklist certain accounts engaged in cyberbullying is a proactive measure taken by social media platforms* [32]. - *Добавляти в чорний список певні акаунти, які займаються кіберзнущенням, є превентивним заходом, прийнятим платформами соціальних медіа.*
- 3) *Despite stringent laws, incidents of drink-driving persist, posing a significant risk to road safety* [25]. - *Незважаючи на строгі закони, випадки керування авто у нетверезому стані не зникають, створюючи значний ризик для безпеки дорожнього руху.*

- 4) *Many people experience FOMO when they see others' exciting social media posts [26]. - Багато людей відчують FOMO, або страх пропустити щось важливе, коли бачать захопливі дописи у соціальних медіа.*

Описовий переклад є корисним для пояснення україномовному читачу нового неологізму, оскільки дозволяє зрозуміти суть поняття безпосередньо. Проте, він може бути досить обширним і не містким, що може стати проблемою у ЗМІ, де зазвичай важливо дотримуватися лаконічності та стислості. Тому, в деяких випадках, більш короткий транскрипційний або транслітераційний переклад може бути більш ефективним для передачі інформації швидко та ефективно.

На останньому місці за кількістю виявилась транслітерація, яка використовується рідше порівняно з іншими методами перекладу неологізмів. У цьому випадку англійські неологізми перекладаються за допомогою перенесення їхнього звучання та написання їх кириличними літерами. Цей метод використовується тоді, коли неологізм має багато загальних звуків з українською мовою або коли немає адекватного відповідника в українській мові. Такий спосіб перекладу може бути корисним, оскільки дозволяє зберегти оригінальний звучання та легко зрозуміти читачу. Однак, він використовується менше через те, що не завжди передає сутність терміну та може призвести до непорозумінь, особливо у випадках, коли аудиторія не ознайомена з англійською мовою або не має знань про технічні терміни.

- 1) *Geeks are celebrated for their expertise and passion in niche areas of technology and pop culture [26]. - «Гіки» відзначаються за своє експертне знання та пристрась до нішевих галузей технологій та поп-культури.*
- 2) *A flexitarian diet allows for occasional meat consumption while primarily focusing on plant-based foods [29]. - Флексітарна дієта дозволяє іноді споживати м'ясо, в основному зосереджуючись на рослинній їжі.*
- 3) *Deepfake technology allows for the creation of highly realistic fake videos using artificial intelligence algorithms [31]. - Технологія дінфейку*

дозволяє створювати вельми реалістичні фальшиві відео за допомогою алгоритмів штучного інтелекту.

У всіх трьох випадках використано транслітерацію, оскільки неологізми є складними для пояснення, а їх описовий переклад займав би занадто багато місця та був би недостатньо ємним. Транслітерація дозволяє зберегти оригінальне звучання та коротко передати сутність терміну без детального пояснення. Такий підхід особливо корисний у сфері мас-медіа, де короткі та лаконічні висловлювання важливі для привернення уваги аудиторії та збереження інтересу.

Загальні результати нашого дослідження вказують на те, що переклад неологізмів з англійської мови на українську є складним процесом, який вимагає ретельного вибору методу та збалансованого підходу. На основі аналізу 25 речень з онлайн-видавництв ми виявили, що калькування є найбільш поширеним типом перекладу неологізмів, становлячи 52% від усіх випадків. Це пояснюється тим, що калькування дозволяє створити нові слова або фрази в українській мові, використовуючи вже існуючі лексичні одиниці та морфологічні структури.

Другим за кількістю виявився метод транскрипції, який становить 20% від усіх випадків перекладу. Транскрипція використовується для передачі звуків іншої мови за допомогою символів власної або іншої абетки. Цей метод дозволяє зберегти фонетичну відтворюваність оригінального слова і може бути корисним у випадках, коли новий термін не має аналогів або відповідника в українській мові.

На третьому місці за кількістю було використання описового перекладу, що становить 16% від усіх випадків. Описовий переклад використовується для передачі сенсу нового терміну шляхом опису його значення або функції. Цей метод дозволяє передати суть поняття безпосередньо, але може бути менш зрозумілим для тих, хто не ознайомлений з темою.

Найменш поширеним типом перекладу виявилася транслітерація, яка становить лише 12% від усіх випадків. Транслітерація використовується тоді,

коли неологізм має багато загальних звуків з українською мовою або коли немає адекватного відповідника в українській мові. Цей метод дозволяє зберегти оригінальне звучання та легко зрозуміти читачу, але використовується менше через те, що не завжди передає сутність терміну та може призвести до непорозумінь. Дані аналізу представлено у Додатку Б.

Отже, наш аналіз підтверджує, що вибір методу перекладу неологізмів залежить від контексту, особливостей термінології та цільової аудиторії. Кожен метод має свої переваги та недоліки, і важливо вміло використовувати їх для забезпечення максимальної зрозумілості та ефективності комунікації.

ВИСНОВКИ

Вивчення неологізмів з культурної перспективи відкриває широкі можливості для розуміння сучасного світу та його розвитку. Поява нових слів відображає еволюцію мови та суспільства, їх роль у відображенні та сприйнятті технологічних, культурних та соціальних трансформацій важлива. Неологізми відображають надходження нових концепцій та ідей, а їх різноманітні форми утворення відображають багатогранність мовного процесу. Таке дослідження розширює наше розуміння мовної динаміки та культурного контексту, сприяючи подальшому розвитку мовознавства та літературознавства.

Варто відзначити важливість розуміння сучасного мовного контексту, що диктує нові умови для комунікації. З'явлення неологізмів у публіцистичних текстах є не лише нормою, але й показником мовної еволюції та реагування на сучасні реалії. Журналісти використовують нові слова для збагачення мови, позначення нових явищ та подій, а також для створення ефективних та стильних текстів.

Розглянуто різноманітні підходи та техніки перекладу неологізмів, що є невід'ємною складовою мовної динаміки. Процес перекладу неологізмів відіграє важливу роль у забезпеченні точності та зрозумілості мовної комунікації між мовами. Розглянуті основні методи перекладу неологізмів: транскрипція, транслітерація, калькування та описовий переклад. Кожен з них має свої переваги та обмеження і використовується залежно від конкретного контексту та особливостей мови перекладу та приймаючої мови. Також висвітлено важливість врахування мовленнєвої моди та її впливу на мову в процесі перекладу неологізмів. Зазначено, що перекладач повинен уважно слідкувати за модними словами та виразами у всіх мовах, з якими працює, для забезпечення актуальності та адекватності перекладу.

Ми провели аналіз структурно-семантичної специфіки англomовних неологізмів, які використовуються в ЗМІ. Основна увага була приділена семантичному аналізу неологізмів з метою виявлення поточних тенденцій у

сфері мас-медіа. Ми розглянули основні тематичні категорії, представлені у ЗМІ, такі як "People and Society" ("Люди та суспільство"), "IT" ("Інформаційні технології"), "TV, music and newspapers" ("Телебачення, музика та газети") та "Екологія". У підсумку, аналіз неологізмів у різних категоріях показав їх важливість та різноманітність у медійній сфері. IT-неологізми відображають швидко змінювану технологічну реальність, тоді як "People and Society" описують характеристики та поведінку людей у суспільстві. Категорії, такі як "TV, music and newspapers" та "Art", підкреслюють роль медіа у культурному контексті. Відповідно, переклад неологізмів у цих категоріях вимагає уважності та адаптації для забезпечення точності та зрозумілості мовної комунікації. "Екологія", зосереджується на питаннях охорони довкілля, сталого розвитку та бережливого використання природних ресурсів. Аналіз неологізмів в цій сфері дозволив нам виявити нові технології та методи, спрямовані на збереження навколишнього середовища, а також відобразити терміни, пов'язані з проблемами екології та змінами клімату.

У результаті аналізу перекладу неологізмів з англійської на українську мову у текстах ЗМІ було виявлено, що найбільш поширеним методом є калькування (52%), за яким йдуть транскрипція (20%), описовий переклад (16%) і транслітерація (12%). Ці дані вказують на важливість ретельного вибору методу перекладу залежно від контексту, специфіки термінології та аудиторії. Кожен метод має свої переваги та обмеження, і важливо забезпечити максимальну зрозумілість та ефективність комунікації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вокальчук Г. Авторський неологізм в українській поезії ХХ століття (лексикографічний аспект): монографія. Рівне: Науково-видавничий центр «Перспектива», 2004. 524 с.
2. Волошин Ю.К. Новоутворення та власне неологізми сучасної англійської мови (досвід диференціації нових слів): автореф. дис... канд. філол. наук: спец. 10.02.04 "Німецькі мови". М., 1971. 20 с.
3. Горбач О. Поняття «неологізм» у сучасній неології / О. Горбач Наукова думка, 1998. 189 с.
4. Демецька В.В. Адаптація як поняття перекладознавства й культурології. Вісник СумДУ. Філологічні науки. № 1. 2007. Т. 2. С. 96–102.
5. Дзюбіна О.І. Особливості утворення та функціонування семантичних неологізмів англійської мови в сфері інтернет-комунікації. Записки з романо-германської філології. Вип. 2 (33), 2014. С. 17–23.
6. Драбов Н. До питання перекладу англійських неологізмів / Н. Драбов // Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 13, 2015. С. 176-181.
7. Зацний Ю.А., Пахомова Т.О. Мова і суспільство: Збагачення словникового складу сучасної англійської мови. З.: ЗДУ, 2001. 256 с.
8. Карпова К.С. Шляхи утворення неологізмів у (на матеріалі англійської мови). Мовні і концептуальні картини світу. Вип.47. Ч.1, 2014. С. 414-422.
9. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. Вінниця. «Нова Книга», 2001. 448 с.
10. Колоїз Ж.В. Основні підходи до визначення лінгвістичного статусу неологізму. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету: Філологічні студії. 2008. Випуск 1. С. 27-36.
11. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу: навч. посіб. Київ: Юніверс, 2003. 280 с.

- 12.Лобода В.А. Перекладацькі трансформації: дефінітивний характер та проблема класифікації. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. № 43. 2019. С. 72-74.
- 13.Максімов С. Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). Теорія та практика перекладацького аналізу тексту для студентів факультету перекладачів та факультету заочного та вечірнього навчання: Навчальний посібник. Київ: Ленвіт, 2006. 157 с.
- 14.Новітня політична лексика (неологізми, okazіоналізми та інші новотвори) / за заг. ред. Н.М. Хоми. Львів: «Новий Світ – 2000», 2015. 492 с.
- 15.Полюжин М.М., Максимчук Н.М., Омельченко Л.Ф. Теорія і практика перекладу з англійської мови на українську : навчальний посібник. К. : УМК ВО, 1991. 96 с.
- 16.Потапенко С. І. Сучасний англомовний медіа-дискурс: лінгвокогнітивний і мотиваційний аспекти. Ніжин: Видавництво НДУ імені М.Гоголя, 2015. 155 с.
- 17.Стишов О.А. Лексичні інновації з погляду нормативності. Київ: Наук. Думка, 1999. 270 с.
- 18.Федоренко О. Політичні неологізми-запозичення в англомовних засобах масової інформації. Південний архів. Філологічні науки. 2018. Вип. 73. С. 139-143.
- 19.Шкуліпа Ю.С. Основні способи перекладу неологізмів публіцистичного стилю з англійської мови українською / Ю.С. Шкуліпа // Актуальні проблеми філології. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 22-23 вересня 2017 року). Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. С. 91-93.
- 20.Baker M. Routledge Encyclopedia of Translation Studies. London & New York: Routledge. 2005. 265 p.
- 21.Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. Cambridge: Cambridge University Press, 1997. 506 p.

22. Newmark P. A textbook of translation. London: Prentice Hall Longman, 1988. 292 p.
23. Political Discourse, Media and Translation / Eds. C. Schaeffner, S. Bassnett. Newcastle-upon-Tyne, Cambridge Scholars Publ., 2010. 254 p.
24. Rey A. Essays on terminology; translated and edited by Juan C. Sager. Amsterdam: John Benjamins, 2005. 480 p.

Джерела ілюстративного матеріалу:

25. Daily Mail. URL: <https://www.dailymail.co.uk/home/index.html>
26. People. URL: <https://people.com/>
27. Reverso Context. URL: <https://context.reverso.net>
28. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/europe>
29. The Mirror. URL: <https://www.mirror.co.uk/>
30. The Telegraph. URL: <https://www.telegraph.co.uk/>
31. The Times. URL: <https://www.thetimes.co.uk/>
32. The Sun. URL: <https://www.thesun.co.uk/>
33. Urban Dictionary. URL: <https://www.urbandictionary.com/>
34. Wordspy. URL: <https://wordspy.com/>

ДОДАТКИ

Додаток А

Табл. 1. Функціонування неологізмів у англomовних текстах ЗМІ та способи їх перекладу на українську мову

Неологізм	Використання в контексті	Переклад	Спосіб перекладу
Internet of Things (IoT)	The Internet of Things (IoT) is revolutionizing various industries, enabling interconnected devices to communicate and share data [31].	<u>Інтернет речей</u> (IoT) революціонізує різні галузі, дозволяючи взаємопов'язаним пристроям спілкуватися та обмінюватися даними.	Калькування
Big Data analytics	Big Data analytics help businesses make informed decisions by analyzing large volumes of complex data sets [25].	<u>Аналіз Великих Даних</u> допомагає бізнесу приймати обґрунтовані рішення, аналізуючи великі обсяги складних наборів даних.	Калькування
Political junkies	Political junkies closely follow election campaigns and policy debates, staying informed about the latest developments [28].	<u>Фанати політики</u> уважно стежать за виборчими кампаніями та дебатами щодо політики, тримаючись в курсі останніх подій.	Калькування
Rumorazzi	Rumorazzi thrive on sensationalized gossip, often spreading unverified information through various media channels [31].	<u>Пліткарі-папарацці</u> процвітають на сенсаційних чутках, часто поширюючи непідтверджену інформацію через різні медіа-канали.	Калькування
Cybersecurity	Cybersecurity experts warn of the increasing threat of	Експерти з <u>кібербезпеки</u> попереджають про	Калькування

	ransomware attacks on businesses [28].	зростаючу загрозу атак розшифрування даних на бізнес.	
Cryptocurrency	The rise of cryptocurrency has led to debates about its impact on traditional financial systems [31].	Зростання <u>криптовалют</u> спричинило дискусії про їхній вплив на традиційні фінансові системи.	Калькування
AI technology	AI technology is being increasingly integrated into various sectors, including healthcare and finance [25].	<u>Технологія штучного інтелекту</u> все більше інтегрується у різні сектори, включаючи охорону здоров'я та фінанси.	Калькування
Eco-friendly products	Many consumers are opting for eco-friendly products to reduce their carbon footprint [26].	Багато споживачів вибирають <u>екологічно чисті</u> продукти, щоб зменшити свій вуглецевий слід.	Калькування
Zero-waste movement	The zero-waste movement advocates for minimizing waste generation and promoting recycling [32].	Рух " <u>нульового відходу</u> " пропагує мінімізацію утворення відходів та сприяє переробці.	Калькування
Renewable energy	Many countries are investing in renewable energy sources to reduce their reliance on fossil fuels [25].	Багато країн інвестують у <u>відновлювані джерела енергії</u> , щоб зменшити свою залежність від кам'яного вугілля.	Калькування
Zoom fatigue	Many remote workers are experiencing <u>Zoom fatigue</u> due to the constant video conferencing [31].	Багато віддалених працівників відчують <u>втому від Zoom</u> через постійні відеоконференції.	Калькування
Digital detox	Taking a break from screens and technology can be beneficial for mental	Відпочинок від екранів і технологій може бути корисним для психічного	Калькування

	well-being, a practice known as digital detox [30].	здоров'я, практика відома як <u>цифровий детокс</u> .	
Metaverse	The metaverse is envisioned as a virtual reality space where users can interact in real-time [30].	<u>Метавсвіт</u> уявляється як віртуальний простір реальності, де користувачі можуть взаємодіяти в реальному часі.	Калькування
3D printers	<u>3D printers</u> have transformed manufacturing processes, allowing for rapid prototyping and customization [31].	<u>3D-принтери</u> перетворили процеси виробництва, дозволяючи швидке створення прототипів та індивідуалізацію.	Транскрибування
Cyberbullying	Cyberbullying remains a pressing issue, with online harassment affecting many vulnerable individuals [29].	<u>Кібербулінг</u> залишається актуальною проблемою, оскільки онлайн-притиск стосується багатьох вразливих осіб.	Транскрибування
Doomscrolling	Doomscrolling, or endlessly scrolling through negative news online, can have detrimental effects on mental health [25].	Залишатися в онлайні та безкінечно прокручувати негативні новини, відоме як <u>думсроллінг</u> (doomscrolling), може негативно впливати на психічне здоров'я.	Транскрибування
Phubbing	Phubbing, or snubbing someone in favor of a mobile phone, is becoming increasingly common in social settings [32].	<u>Фабінг</u> , або ігнорування когось на користь мобільного телефону, стає все більш поширеним в соціальних ситуаціях.	Транскрибування

Craftivism	Craftivism combines crafting with activism to promote social or political change [26].	<u>Крафтівізм</u> поєднує рукоділля з активізмом для просування соціальних чи політичних змін.	Транскрибування
Tech-savvy	Tech-savvy individuals are quick to adopt and adapt to new technologies, leveraging them for various purposes [30].	<u>Люди, що розуміють технології</u> , швидко усвідомлюють та адаптують нові технології, використовуючи їх для різних цілей.	Описовий переклад
To blacklist	To blacklist certain accounts engaged in cyberbullying is a proactive measure taken by social media platforms [32].	<u>Добавляти в чорний список</u> певні акаунти, які займаються кіберзнущенням, є превентивним заходом, прийнятим платформами соціальних медіа.	Описовий переклад
Drink-driving	Despite stringent laws, incidents of drink-driving persist, posing a significant risk to road safety [25].	Незважаючи на строгі закони, випадки <u>керування авто у нетверезому стані</u> не зникають, створюючи значний ризик для безпеки дорожнього руху.	Описовий переклад
FOMO	Many people experience FOMO when they see others' exciting social media posts [26].	Багато людей відчують FOMO, або страх пропустити щось важливе, коли бачать захопливі дописи у соціальних медіа.	Описовий переклад
Geek	Geeks are celebrated for their expertise and passion in niche areas of technology and pop culture [26].	«Гіки» відзначаються за своє експертне знання та пристрасть до нішевих галузей	Транслітерація

		технологій та поп-культури.	
Flexitarian diet	A flexitarian diet allows for occasional meat consumption while primarily focusing on plant-based foods [29].	Флексітарна дієта дозволяє іноді споживати м'ясо, в основному зосереджуючись на рослинній їжі.	Транслітерація
	<u>Deepfake</u> technology allows for the creation of highly realistic fake videos using artificial intelligence algorithms [31].	Технологія <u>діпфейку</u> дозволяє створювати вельми реалістичні фальшиві відео за допомогою алгоритмів штучного інтелекту.	Транслітерація

Відсоткове співвідношення використання лексичних трансформацій при перекладі неологізмів на українську мову

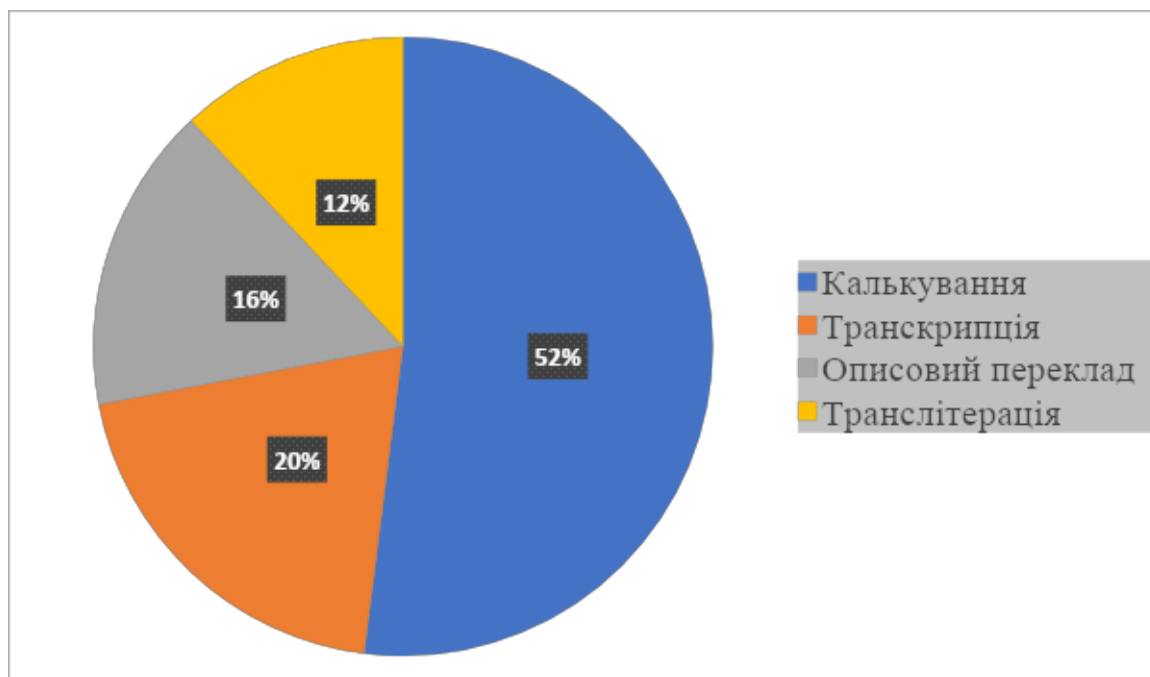

Рис. 2.2.1. Частотність використання лексичної перекладацької трансформації при відтворенні неологізмів на українську мову (у %)